

Udskriftsdato: 21. december 2025

2024/1 BR 4 (Gældende)

Beretning om fordyrelse og forsinkelse af Energinets anlægsprojekter og klima-, energi- og forsyningsministerens manglende orientering af Folketinget

Ministerium: Folketinget

Beretning

om

fordyrelse og forsinkelse af Energinets anlægsprojekter og klima-, energi- og forsyningsministerens manglende orientering af Folketinget

Udbygningen af det danske elnet er centralt for elektrificeringen og den grønne omstilling og for at gøre os uafhængige af russisk gas. Udbygningen af elnettet er nødvendig for at kunne imødekomme den øgede efterspørgsel på grøn strøm fra forbrugerne, herunder både virksomheder og privatkunder. Udbygningen er central for, at vi kan opfylde Danmarks klimamål om at reducere udledningen af drivhusgasser i 2030 med 70 pct.

Det er den statslige virksomhed Energinet, som er ansvarlig for udbygningen af det danske elnet, og i august 2024 færdiggjorde Energinet en analyse, der konkluderede, at udbygningen af det danske elnet er ramt af omfattende forsinkelser og vil blive dyrere end tidligere forventet, hvilket kan få betydning for Danmarks CO₂-udledning, danskernes elregninger og forsynings sikkerheden. Analysen blev imidlertid ikke offentliggjort, og klima-, energi- og forsyningsministeren delte den ikke med Folketinget, selv om ministeren siden den 22. august 2024 har været bekendt med sagen.

Den 10. marts 2025 offentliggjorde mediet Zetland artiklen »Klimaministeriet kendte til omfattende forsinkelser af grøn omstilling. Men oplysningerne blev stoppet«, zetland.dk, hvor det fremgår, at Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet kendte til Energinets analyse om forsinkelserne, og at en pressemeddelelse fra Energinet om forsinkelserne var blevet stoppet, selv om den ifølge »Redegørelse for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på Energinets opdaterede planlægningsforudsætninger«, den 8. april 2025, jf. KEF alm. del – bilag 208, folketingsåret 2024-25, skulle have været udsendt den 6. september 2024.

DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV, ALT, BP og Theresa Scavenius (UFG) indkaldte den 11. marts 2025 klima-, energi- og forsyningsministeren i samråd på baggrund af Zetlands artikel.

Efterfølgende er flere interne mail og andre dokumenter i sagen kommet frem i medierne og har yderligere belyst sagsforløbet.

Klima-, energi- og forsyningsministeren har siden samrådsindkaldelsen besvaret en række skriftlige udvalgsspørgsmål om sagen, jf. KEF alm. del – spørgsmål 172-175, 187-194, 203-205 og 217, folketingsåret 2024-25, ligesom Energinets analyse og udkast til pressemeddelelse er blevet delt med udvalget efter udvalgets anmodning. Ministeren indkaldte den 24. marts 2025 på eget initiativ til en mundtlig redegørelse i energiforligskredsen inklusive øvrige samrådsspørgere, hvor ministeriet gennemgik forløbet omkring Energinets replanlægning. Endelig delte Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet den 8. april 2025 en skriftlig redegørelse om forløbet med udvalget, jf. KEF alm. del – bilag 208, folketingsåret 2024-25, (Redegørelse for Klima-, Energi- og Forsyningsministeriets opfølgning på Energinets opdaterede planlægningsforudsætninger, den 8. april 2025).

Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) finder, at klima-, energi- og forsyningsministeren har fortiet og tilbageholdt central information om forsinkelser, fordyrelser, forsyningssikkerhed og formodede konsekvenser for 2030-klimamålet ved ikke at informere Folketinget om en analyse fra Energinet, som Folketinget efter forespørgsel modtog i forbindelse med svar på KEF alm. del – spørgsmål 172, folketingsåret 2024-25, (Notat - Replanlægning og konsekvenser for anlægsporteføljen, den 27. august 2024).

Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) finder, at dette er særlig alvorligt, fordi der i Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet i 6 måneder har været en analyse af, at informationerne ville have haft betydning for de politiske forhandlinger om en hurtigere udbygning af elnettet på baggrund af NEKST-gruppens anbefalinger, som i december 2024 resulterede i en politisk aftale mellem regeringen og SF, LA, KF, EL, DF og RV (»Aftale om hurtigere og mere effektiv udbygning af elnettet – Aftale om netfremskyndelsesområder og opfølgning på delanbefalinger fra NEKST-arbejdsgruppen om hurtigere udbygning af elnettet«, kefm.dk, den 20. december 2024). Energinets analyse som nævnt ovenfor, jf. svar på KEF alm. del – spørgsmål 172, folketingsåret 2024-25, blev ikke på noget tidspunkt under forhandlingerne delt med partierne uden for regeringen. Partierne uden for regeringen er dermed blevet forholdt centrale oplysninger i et forhandlingsforløb. Det er dertil meget alvorligt, at ministeren også har været med til at tage beslutningen om ikke at udsende pressemeddelelsen om Energinets analyse den 6. september 2024, hvilket først kom frem i ministeriets skriftlige redegørelse den 8. april 2025.

Ministeren har erkendt, at der har været en række anledninger til at informere Folketinget, uden at ministeriet har grebet dem. Særlig burde ministeren have haft Energinets vurdering med i sin årlige klimaredegørelse til Folketinget, jf. R 5 om klimaeffekter, den 4. december 2024, folketingsåret 2024-25, hvor ministeren under klimaloven er forpligtet til at oplyse Folketinget om effekterne af den samlede klimapolitik, så Folketinget kan lave en samlet vurdering af regeringens klimapolitik og fremdriften mod opfyldelsen af klimamålene. Det er et flertal i udvalgets (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) vurdering, at Folketinget ikke har fået en fyldestgørende klimaredegørelse, hvilket ikke er i overensstemmelse med intentionen bag klimaloven.

Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) finder desuden, at sagens alvor og ministerens ansvar i sagen yderligere understreges af, at det nu er klart, at det var ministeriet, der bad Energinet om ikke at udsende en planlagt pressemeddelelse om analysen i starten af september 2024, og at den politiske håndtering og kommunikation om forsinkelserne i udbygningen af elnettet har dannet grundlag for, at ministeriet igangsatte to sager til regeringens Grønt Udvalg, jf. artiklen »På et fortroligt møde ville Lars Aagaard lukke møgsag. 193 dokumenter udfordrer hans forklaring«, zetland.dk, den 2. april 2025. Ministeren har bekræftet i et skriftligt svar til Folketinget, at analysens problemstillinger har været delt med andre ministerier og med regeringen, jf. svar på KEF alm. del – spørgsmål 204, folketingsåret 2024-25. Dette viser, at det er en sag, som ministeren har vurderet som vigtig. At ministeren har vurderet, at der var tale om forhold af betydning for Folketingets arbejde, fremgår også af, at ministeren ifølge ministeriets redegørelse af sagen, jf. KEF alm. del – bilag 208, folketingsåret 2024-25, den 3. september 2024 godkendte, at energiforligskredsen skulle orienteres på et møde den 4. september 2024. Forligskredsen blev dog ikke orienteret på mødet den 4. september 2024.

Endelig ser et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) med stor alvor på, at ministeriet på det møde med energiforligskredsen inklusive øvrige samrådsspørgere den 24. marts 2025, hvor ministeren erkendte at have kendt til oplysningerne om forsinkelserne i Energinet, og hvor ministeren gennemgik

forløbet om, hvorfor Energinets analyse ikke var blevet delt, efterfølgende har vist sig ikke at være retvisende og fyldestgørende. Af ministeriets redegørelse om sagen på et møde i ministeriet den 24. marts 2025, fremgik det, at årsagen til, at Energinets analyse ikke blev delt, var, at der kun var tale om »Energinets foreløbige overvejelser om denne interne øvelse. Det har ikke karakter af endelige vurderinger.« Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) konstaterer, at Energinet øjensynlig ikke deler den vurdering, da samme nøgletal blev optrykt af Energinet i deres Årsmagasin 2025, den 17. marts 2025. Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) konstaterer også, at ministeriet fandt analysen solid nok til at danne baggrund for behandling af sagen i Grønt Udvalg. Endelig konstaterer et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT), at forklaringen ikke stemmer overens med, at det af ministeriets redegørelse om sagen som nævnt ovenfor fremgår, at ministeren den 3. september 2024 godkendte, at energiforligskredsen skulle orienteres på et møde den 4. september 2024, hvilket ikke skete. Herefter godkendte ministeren den 16. september 2024 en plan fra ministeriet, hvor ordførerne skulle orienteres om forsinkelserne i de efterfølgende forhandlinger om den politiske aftale fra december som nævnt ovenfor, og at Energinet herefter skulle kommunikere eksternt om forsinkelserne. Dette skete heller ikke.

Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) noterer sig, at ministeriet i sin redegørelse om sagen som nævnt ovenfor anerkender, at »Ministeren er forpligtet til at orientere Folketinget rettidigt og fyldestgørende om forhold, der har betydning for Folketingets arbejde og kontrolfunktion. Pligten følger af både ministeransvarlighedsloven og de parlamentariske grundprincipper om Folketingets kontrol med regeringen.« Af redegørelsen fremgår det også, at ministeren blev orienteret skriftligt den 22. august 2024 og godkendte en plan den 3. september 2024 om at orientere energiforligskredsen den 4. september 2024. Ministeren har dermed vurderet, at der var tale om forhold af betydning for Folketingets arbejde. Orienteringen af Folketinget skete imidlertid aldrig, og ministeren har dermed ikke orienteret rettidigt og fyldestgørende, som det fremgår af hans forpligtelser ifølge ministeransvarlighedsloven og de parlamentariske grundprincipper om Folketingets kontrol med regeringen.

Dertil lægger et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) det forhold til sagen, at ministeren ud over i sagen om analysen fra Energinet i en række andre tilfælde ikke har inddraget de relevante ordførere i Folketinget i verserende sager og forligsbaserede forhold i tilfredsstillende og tillidsvækkende grad. Senest i februar 2025 valgte ministeren ensidigt at gå til pressen og oplyse, at målet om firedobling af vedvarende energi på land ikke vil blive nået, i stedet for at invitere aftalepartierne til et møde med henblik på at imødegå forsinkelserne (»Regeringen ville mangedoble grøn energi: Nu må Lars Aagaard afblæse storstilede planer«, finans.dk, den 5. februar 2025). Det tegner et samlet billede af ministerens ageren over for Folketinget, som et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) finder utilfredsstillende og udfordrende for et tillidsfuldt samarbejde om klima- og energipolitik mellem ministeren og Folketinget. Et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) ser dette som en udfordring for realiseringen af de klima- og energipolitiske målsætninger, som er vedtaget af Folketinget.

Under samrådet i Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget den 9. april 2025, jf. KEF alm. del – samrådspørgsmål L-O, folketingsåret 2024-25, gentog klima-, energi- og forsyningsministeren sin undskyldning for ikke at have orienteret Folketinget om forsinkelserne i Energinet, men kom ikke med tilfredsstillende svar på, hvorfor han ikke havde orienteret Folketinget eller de øvrige punkter nævnt ovenfor.

På denne baggrund udtrykker et flertal i udvalget (DD, SF, LA, KF, EL, DF, RV og ALT) mistillid til klima-, energi- og forsyningsministeren.

Mike Villa Fonseca (UFG) og Jeppe Søb (UFG) har over for flertallet i udvalget oplyst, at de støtter flertallets udtalelser i beretningen.

P.u.v.

Malte Larsen

formand